

Samenwerkingsovereenkomst Topsector Water een feit

‘Van gouden driehoek naar kennisbal’

Ton Hugens in gesprek met Jelke Jan de With, TFDT, Arend Nagel, HWBP en Frank den Heijer, ambassadeur kennisinstellingen

Verbinden, vertrouwen, vakmanschap en co-creatie. Het zijn veelgehoorde woorden tijdens de markt- en kennisdag die in het teken stond van ‘het Nieuwe Deltawerken’. Volgens de gouden driehoek, gevormd door de overheid, markt en de kennisinstellingen, zijn dit namelijk dé sleutelwoorden tot succes. Maar wanneer is een deltaproject een succes? “Als het sneller, beter én goedkoper ten uitvoer wordt gebracht.”

Daar zijn Jelke Jan de With, voorzitter Taskforce Deltatechnologie (TFDT), Frank den Heijer, ambassadeur kennisinstellingen, en Arend Nagel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) het over eens.

Strandpaviljoen Struin in het zonovergoten Schoorl vormde op dinsdag 29 september 2015 het podium voor de feestelijke, maar bovendien zeer gewenste voltooiing van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de Topsector Water. Hierin staat helder beschreven hoe projecten voortaan sneller, goedkoper en vooral ook beter uitgevoerd gaan worden. Volgens Jelke Jan de With is deze versnelling noodzakelijk, omdat “de huidige manier van werken te veel tijd vergt om de nationale veiligheidsopgaven uit te voeren. Zeker omdat, met de nieuwe inzichten in het achterhoofd, de aankomende opgaven nog groter zijn dan verwacht.” De maatschappelijke effecten van de vorige projectaanpakken zijn in zijn ogen groot. “De burger betaalt belasting- en waterschapgeld,

maar krijgt niet voortvarend de bescherming die hij in ruil daarvoor verwacht. En die periode moet tot het verleden behoren, het is tijd om de krachten te bundelen”, aldus de voorzitter van de Taskforce Deltatechnologie.

TFDT

De TFDT, de rechterpoot van de driehoek, is in 2013 opgericht vanuit de Topsector Water. Voorzitter De With legt duidelijk uit waarom. “De belangen van het bedrijfsleven binnen de deltatechnologie kunnen elkaar overlappen met die van de andere bouwpartners. Daarom hebben brancheorganisaties met ondersteuning van Bouwend Nederland, NLIingenieurs en de Vereniging van Waterbouwers de handen ineengeslagen binnen de TFDT. De TFDT heeft de verantwoordelijkheid om als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven in de Topsector Water te fungeren. Onze missie luidt als volgt; lerend vermogen, kostenefficiëntie, het beperken van de maatschappelijke kosten, ruimte voor innovatie en onderling vertrouwen staan centraal in het samenwerkingsverband met Hoogwaterbescherming, waterschappen en kennisinstellingen.”

Van gouden driehoek naar kennisbal

Om projecten sneller, beter en goedkoper ten uitvoer te brengen, is het tijd dat de driehoek transformeert in een kennisbal. “Die driehoek is naar mijn mening erg statisch”, zegt De With.

vlnr Jelke Jan de With, TFDT,
Frank den Heijer, ambassadeur kennisinstellingen
en Arend Nagel, HWBP

'WE ZIJN KAMPIOEN
IN WATERBOUW,
KAMPIOEN BLIJVEN IS NOG
EEN HELE UITDAGING'

“Dat moet een kennisbal worden die voortrolt over de projecten. Hoe? Door alle aanwezige kennis samen te bundelen en binnen die bal volledige gelijkwaardigheid uit te stralen. Naar elkaar, maar ook naar buiten toe. We moeten het oude loslaten. Alle partijen, zowel de markt, de kennisinstellingen en de overheden (waterschappen het Rijk, red.), zijn gelijk en van toegevoegde waarde. Gezonde argwaan is goed, maar transparant samenwerken is de beste manier om ‘het Nieuwe Deltawerken’ te laten slagen. Het bedrijfsleven heeft recht op een gezond rendement. Om dit te bereiken moet de proceskant en de onderzoeken veel efficiënter, zodat er meer budget vrijkomt voor de uitvoering van projecten. Bovendien moeten we trots zijn op wat we doen en dat samen uitstralen.”

Kennisinstellingen

De kennisinstellingen, universiteiten en toegepaste onderzoeksinstituten, vormen de linkerpoot van de driehoek. Kennisambassadeur Frank den Heijer is het volkomen met De With eens. “We hebben in de branche nu eenmaal te maken met veel veranderingen en innovaties. Als je in deze tijd nieuwe projecten met elkaar wilt ondernemen, dan is het noodzaak om in het vroegste stadium van projecten samen te werken. De uitwerking van de projecten is dan samen te definiëren. Maar van elk project moet je de onderzoeksvragen al vroeg overzien en onderbrengen in een apart spoor. Dat onderzoek moet je niet doen op het moment dat je een dijk wilt gaan bouwen, want dan ben je al te laat. Bij nieuwe projecten werken we tegenwoordig op deze wijze. En dat is een goede zaak voor versnelling van projecten. Als je in het begin al met elkaar om de tafel gaat zitten, dan toon je als partij je kwetsbaarheid aan de

anderen. En dat maakt kracht vrij bij de andere partijen, waardoor creativiteit de vrije loop krijgt. Iedereen heeft kennis en dat moeten we door middel van de samenwerkingsovereenkomst optimaal benutten. Je moet durven uitproberen. Van fouten leren we alleen maar.”

Overheid

Arend Nagel, teammanager Kennis en Innovatie van het programma-directie HWBP, onderdeel van het Nationale Deltaprogramma, ziet ook dat alleen een nauwe samenwerking tot succes kan leiden.

“Het Nieuwe Deltawerken betekent voor de overheid, bestaande uit de waterschappen en Rijkswaterstaat, dat we de handen met de andere partijen ineen moeten slaan”, zegt Nagel. “We zijn eraan toe en moeten doen waar we goed in zijn: samenwerken. Nu is het zaak om aan de slag te gaan. Met pionieren en innoveren zijn we in Nederland groot geworden. Daar geven we als overheid ook de ruimte voor. We hebben de middelen ervoor, denk bijvoorbeeld aan de innovatieclausule in de financieringsregeling van het HWBP. De waterschappen hebben een belangrijke rol als aanbestedende dienst. Het Rijk en de waterschappen werken samen in het HWBP, die de waterschappen ondersteunt. We staan hier nu gezamenlijk, maar uiteindelijk moeten we het ook echt samen gaan doen. De opgaven nemen alleen maar toe, dus we moeten elkaar goed vasthouden. En elkaar vertrouwen is belangrijk, niemand heeft er bijvoorbeeld iets aan als private partijen omvallen wegens een gebrek aan vertrouwen. Nederland is kampioen in waterbouw. Kampioen worden is moeilijk, maar kampioen blijven is een nog grotere uitdaging.”

Adriaan Geuze

'Tijd om ons DNA te herontdekken'

Prof. ir. Adriaan Geuze, de Nederlandse landschapsarchitect en oprichter en eigenaar van het internationaal opererende ontwerpbureau West 8, trekt nog eens extra aan de bel. De ontwerper van onder meer het nieuwe Rotterdam Centraal, benadrukt de noodzaak om terug te grijpen naar de bestaande traditie.

Adriaan Geuze, Ontwerpbureau West 8

"Het is inderdaad tijd om opnieuw de krachten te bundelen", zegt Geuze, die de aanwezige partijen wakker schudt. "Ik zeg 'opnieuw', omdat we moeten leven vanuit de traditie. Je hebt heel veel soorten werk en tal van manieren om dat aan te pakken. Nederland is goed in land maken, dat hebben we al lang en breed bewezen. Het is een traditie, die hebben we niet per ongeluk. Nu is het de kunst om hier op een juiste manier op terug te vallen. Maar", zegt hij duidelijk, "er is een sterke democratische overheid nodig waar kennis, kunde en vakmanschap de boventoon voeren. We moeten erkennen dat we soms aan het knoeien zijn geweest. Dat is niet erg, maar je moet het als collectief wel aan durven geven. We moeten weer durven 'knoeien' (learning by doing). Het is tijd dat we ons DNA herontdekken."

Om dit te illustreren duikt Geuze de tijdmachine in. "De helft van Nederland hebben we terug moeten veroveren door middel van inpoldering. Dat is een wereldwonder, hoe je het wendt of keert. In het verleden hebben we veel land moeten maken, omdat de zee dit opat. In de dertiende eeuw gingen mensen die belang hadden bij een goed waterbeheer

nauw samenwerken. Zo ontstonden de eerste waterschappen. Eerst deden we dat met twee emmers zand en een plan, daarmee gingen we naar de financiële beurs. Maar om goed samen te werken is overleg noodzakelijk. Zo ontstond er een democratisch bestuur.

De waterschappen zijn door de jaren heen enorm gegroeid. Een aantal keer mislukte de manier van werken volledig, maar gelukkig zijn we als land veel verder gekomen.

De pioniers van vroeger, staatsman en ingenieur Lely voorop, maar ook Nobelprijswinnaar Lorentz en landbouwer en politicus Sicco Mansholt, hadden een groot sociaal-maatschappelijk én economisch verantwoordelijkheidsbesef. Zij erkenden eind 19e en begin 20e eeuw al dat er een infrastructuur rondom de werken moet ontstaan met boerenorganisaties en landbouwscholen. Er kwamen duidelijke wetgevingen, waardoor projecten allemaal soepel verliepen. Dat vormde de basis en heeft zo'n jaar of 30 à 35 prima gefunctioneerd. In onze traditie van land maken staat samenwerken centraal."

Weggegooid

"Die traditie van nauw samenwerken hebben we in de jaren zeventig weggegooid", zegt Geuze. "We moeten niet op zoek gaan naar een nieuwe traditie, want die ligt al binnen handbereik. We moeten terug naar de nauwe en juiste manier van samenwerken. De visies van verschillende marktpartijen dienen vertaald te worden in een gemeenschappelijke visie. Samenwerken zit in de ziel van Nederland. Dat doe je met liefde en bovendien met elkaar. Je moet elkaar kunnen verdragen om projecten uit te rollen, of het nu gaat om kleine of grote projecten. Als je elkaar helpt en steunt in het proces, kun je samen problemen tackelen. Vervolgens is het zaak om onderling op een juiste manier om te gaan met kennis, techniek en geld. Met slimheid beperk je de overlast."

Kennis moet duidelijkheid geven

Over de samenwerkingsovereenkomst

Hendrik Postma,
voorzitter Vereniging van Waterbouwers

De samenwerkingsovereenkomst Hoogwaterbescherming die op deze zonnige dag 'officieel' aan Richard Jorissen, programmadirecteur van het Hoogwaterbeschermingsprogramma is overhandigd, richt zich vooral op het stimuleren van een samenwerking tussen marktpartijen, kennisinstellingen en overheid, gevormd door een alliantie tussen Rijkswaterstaat en de waterschappen.

Maar ook over onder andere project-overstijgend leren en transparantie zijn afspraken gemaakt. Zo streven partijen binnen het samenwerkingsverband naar continuïteit van kennisontwikkeling en de toepassing van kennis en ervaring bij het voorbereiden van alle dijkversterkingsprojecten uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma. En als het gaat om transparantie hebben de contractpartners afgesproken om alle adviseringsverzoeken, plannen van aanpak en adviezen met elkaar te delen. De samenwerkingsovereenkomst heeft een looptijd van drie jaar. Daarna kan de overeenkomst worden verlengd. Luc Kohsiek benadrukt namens de waterschappen en publieke partijen het belang van de rol van kennisinstellingen. "Kennis is erg belangrijk, maar moet ook duidelijkheid geven. En geen vertraging." Hendrik Postma, voorzitter van de Vereniging van Waterbouwers, voegde daar namens het bedrijfsleven aan toe dat het voor het bedrijfsleven belangrijk is om zich in te leven in de positie van de opdrachtgever. "Op deze manier begrijpen we elkaar beter en komen we tot oplossingen."

vlnr Luc Kohsiek, Richard Jorissen, Jan Aart van Twiffert,
Hendrik Postma, Jelke Jan de With, Frank den Heijer en Arend Nagel

Interviews

Richard Jorissen,
programmadiirecteur HWBP

De samenwerkingsovereenkomst werd overhandigd aan programmadiirecteur HWBP Richard Jorissen, werkzaam bij Rijkswaterstaat. “Als we deze overeenkomst twee jaar geleden hadden getekend, dan denk ik dat er bij diverse partijen nog sprake zou zijn van argwaan. Dit is een ideaal moment, beter konden we ons niet wensen. We hebben de komende vijftien jaar 750 kilometer aan dijkversterking te doen. Als we naar de komende 35 jaar kijken, dan moeten we 1800 kilometer aan dijken aanpakken. Eventuele hinderissen nemen we samen en problemen lossen we ook gezamenlijk op. Zowel de 23 waterschapbeheerders als de partijen van De With en Den Heijer hebben een eigen werkwijze, maar de kracht van deze overeenkomst is dat we het echt samen gaan doen. Dit is een prachtig ijkpunt waar we op terug kunnen vallen.”

‘Een ideaal moment’

“Het is een feest”, zegt een lachende Arend Nagel, teammanager Kennis en Innovatie bij het HWBP. “We hebben lang naar deze overeenkomst toegewerkt. Het is de start van een nieuwe periode. Jaren geleden was er sprake van de één versus de ander. Door de jaren heen zijn we langzaam maar zeker naar elkaar toe gegroeid. De samenwerkingsovereenkomst is helder, maar nu is het zaak er ook echt wat mee te doen om projecten sneller, beter en goedkoper aan te pakken. Leven vanuit de traditie, zoals professor Geuze het benoemde, was voor mij opnieuw een eye-opener. Natuurlijk zal er sprake zijn van moeilijke momenten, maar juist dan moet je elkaars hand niet loslaten.”

‘Start van nieuwe periode’

Arend Nagel,
teammanager Kennis en Innovatie HWBP

Interviews

Frank den Heijer,
ambassadeur kennisinstellingen

Louter blije gezichten na de overhandiging van de samenwerkingsovereenkomst. "Hier moeten we even goed bij stilstaan", zegt een lachende Frank den Heijer die bij de borrel een hap neemt van zijn snack. "Het is gewoon super dat we hier open en eerlijk met elkaar over kunnen praten. Transparantie staat ook centraal in de nieuwe samenwerking. Iedereen beseft dat we elkaar nodig hebben om belemmeringen te overwinnen. Kijk maar naar de opkomst (180 man, red.), dat geeft absoluut aan dat men het belang hiervan inziet. Of dit een feestelijke dag is? Jazeker!"

'Het beseft is er'

"Fantastisch." Zo vat Taskforce Deltatechnologie-voorzitter Jelke Jan de With, die een proost uitbrengt met Richard Jorissen, deze dag samen. "Dit ontroert me ook. Het is het begin van een nieuwe start. De manier waarop de handtekeningen door diverse partijen zijn gezet, zegt alles. Ze staan zo dicht bij elkaar en laat dat nou symbool staan voor de toekomstige samenwerking. We weten exact wat we willen. In een relatief kort tijdsbestek hebben we al onze plannen en belangen helder aan elkaar in beeld gebracht. Bij iedereen is er sprake van een positieve drive. Daar geniet ik van en dit geeft mij en het hele team van de Taskforce Deltatechnologie positieve energie. Deze positieve energie is ook nodig om als team te werken aan de gestelde doelen. Open omgaan met kennis en geld in een verantwoorde tijdsperiode staat centraal in 'het Nieuwe Deltawerken'. Vroegtijdig samenwerken zal de bal doen rollen."

'Dit ontroert me'

Jelke Jan de With, TFDT

Dit is een uitgave van de Taskforce Deltatechnologie,
mede mogelijk gemaakt door de Vereniging van
Waterbouwers.

